

Om habiliteringsplaner för barn och unga med synnedsättning

Enligt artikel 26 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska habilitering börja så tidigt som möjligt och grundas på en tvärvetenskaplig bedömning av vars och ens behov och förmåga. Enligt Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), 3 b §, ska landstingen erbjuda habilitering.

Barn och unga som har en synnedsättning ska få en god och allsidig habilitering vid landets syncentraler. Det krävs insatser från olika yrkeskompetenser, som arbetar med barn och ungdomar i heltäckande team. Insatserna ska vara av psykologisk, social, motorisk, pedagogisk och optisk art. Det ska också finnas stöd för hela familjen och andra närstående runt barnen.

För att uppnå ett allsidigt habiliteringsstöd, krävs olika kompetenser, samordning av dessa samt inflytande för vårdnadshavare. Hur resurserna organiseras i landstingen kan variera, men får inte bli ett hinder för en allsidig habilitering. Det är också betydelsefullt med en god samordning av andra insatser från ögonläkare, barnläkare, Specialpedagogiska skolmyndigheten med flera är.

Habiliteringsplanering

Familjer ska enligt Socialstyrelsen erbjudas en habiliteringsplan. SRF anser att det ska vara en rutin att upprätta en habiliteringsplan och om familjen av någon anledning inte vill ha en plan ska det vara ett aktivt val. Vid habiliteringsplaneringen kartläggs barns och ungas behov av insatser och därefter beslutas om prioriterade mål i en plan. En habiliteringsplan är en överenskommelse mellan familjen och syncentralen och tas fram i samråd med familjen. Planen undertecknas av föräldrar/vårdnadshavare och kontaktpersonen på syncentralen. Planen i ett tillgängligt format får man med sig hem. Det kan vara extra viktigt med en plan med konkreta mål inför start i förskolan, skola och vid byte av stadier.

Vid planeringen kommer deltagarna överens om vilka mål som är viktiga för att barnet ska kunna vara självständig och aktiv utifrån sin ålder och sina förutsättningar. De närvarande enas om vad som ska göras och vem som ansvarar för vad. Det underlättar när insatserna ska följas upp. Barnen ska rustas för livet och det är viktigt att alla kring barnen tillsammans arbetar för att nå de uppsatta målen.

Enligt § 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter har barn rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som rör barnet. Det är viktigt att barn och unga är med och planerar för de insatser som de ska ha. Genom att föräldrar och barn/ungdom är delaktiga i planeringen, genomförandet och utvärdering av insatserna når man målen lättare.

Det är en fördel om habiliteringsplanen kan samordnas med andra planer som barnet har i förskolan och skolan. Föräldern samtycker då till att planen får delges till andra verksamheter. Samordning är också viktig när det gäller barn som förutom synnedsättningen har någon ytterligare funktionsnedsättning och får sin habilitering vid ett habiliteringscenter. En god planering där insatserna följs upp med jämna mellanrum säkerställer att barnet utvecklas på bästa sätt.

Områden att diskutera vid en habiliteringsplanering

Vad fungerar bra och vad skulle kunna fungera bättre?

- Förskola eller skola
- Fritid
- Hjälpmedel, anpassningar och utbildning på dessa
- Kompisar och delaktighet
- Vardagsaktiviteter och kompensatoriska tekniker
- Hälsa (psykisk och fysisk) och välbefinnande
- Hemma
- Framtiden
- Information, utbildning, föräldrakurser vid Resurscenter syn (SPSM)
- Samhällets stöd
- Kontakt med olika instanser som sjukhus, habiliteringscenter, försäkringskassa, kommun. Finns behov av en samordnare.
- Stöd från syncentralen till föräldrar, syskon, mor- och farföräldrar och andra närstående enskilt och i grupp
- Motorik och ergonomi
- Stöd och träning för barn enskilt och i grupp vid syncentralen
- Föräldrars upplevelse av sitt ansvar för barnens habilitering